

WMFKOEPEL

Driemaandelijks tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw
Nummer - oktober-november-december 2013 - jaargang 8
Verantwoordelijke uitgever : Eric Vandompe, Standaardmolen 20, Kuurne

WMFkoepel

WMFkoepel is het driemaandelijkse tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw (WMF).

Dit is de zevende jaargang- nummer 4- 4e trimester 2012

Verantwoordelijke uitgever

Eric Vandorpe, Standaardmolen 20, 8520 Kuurne

Werken mee aan dit nummer

Katty De Wilde, Bart Vanwildemeersch, Eric Vandorpe.

Foto's

Vermeld bij de foto's. Voorpagina : www.pigbusiness.nl

Copyright

Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

Westvlaamse Milieufederatie vzw

De West-Vlaamse Milieufederatie (WMF) vzw is de koepelorganisatie van de West-Vlaamse natuur- en milieuverenigingen en beoogt de bescherming van de natuur en het leefmilieu van West-Vlaanderen. De WMF is in 1996 ontstaan uit het West-Vlaams Overleg en is een onafhankelijke en pluralistische vereniging en heeft geen enkele binding met politieke partijen. WMF is intermediaire partner van de Bond Beter Leefmilieu (BBL) vzw.

Lidmaatschap

Enkel natuur- en milieuverenigingen, werkzaam in West-Vlaanderen kunnen lid worden van de WMF vzw. Dit kan door zich schriftelijk kandidaat te stellen bij de voorzitter van de vzw : eric-vandorpe@scarlet.be.

Bestuursleden

Eric Vandorpe (voorzitter)
Kris Dekeyzer (ondervoorzitter) ;
Martine Langen (secretaris) ;
Marcel Heintjens (penningmeester) ;
Ann Top (bestuurslid).
Hans Vermeersch (bestuurslid).
Peter Hantson (bestuurslid).
Paul De Graeve (bestuurslid).
Tomas Naudts (bestuurslid)
Nik Doods (bestuurslid).

De West-Vlaamse Milieufederatie vzw is erkend door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De werking van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw wordt gesteund door :

WMF-vertegenwoordigers :

Provinciale Mineraad West-Vlaanderen :

kris.dekeyzer@vives.be (voorzitter) ;
peter.hantson@skynet.be ;
gabriel.vandemaele@pandora.be ;
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be
mheintjens@telenet.be

Plaatsvervangers : Martine Langen, Kristina Naeyaert, Manuel De Witte, Ann Top & Katty De Wilde

Provinciale Commissie Ruimtelijke Ordening (PROCORO)

eric-vandorpe@scarlet.be
katty.de.wilde@wmfkoepel.be

Inagro Adviesraad Proclam

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be
kris.dekeyzer@scarlet.be
gabriel.vandemaele@pandora.be ;
manuel.de.witte@telenet.be
peter.hantson@skynet.be

NME-platform West-Vlaanderen

eric-vandorpe@scarlet.be
katty.de.wilde@wmfkoepel.be

Resoc Brugge

kris.dekeyzer@scarlet.be
plaatsvervanger : paul.degraeve@skynet.be

Adviescomité openlucht recreatie Westtoer

kris.dekeyzer@scarlet.be

SECRETARIAAT

Beenhouwersstraat 7

8000 Brugge

050/707.107

openingsuren

maandag van 9u tot 17u

dinsdag van 9u tot 17u

woensdag van 9u tot 12u30

donderdag van 9u tot 17u

vrijdag van 9u tot 17u

secretariaat

secretariaat@wmfkoepel.be

coördinator

katty.de.wilde@wmfkoepel.be

beleidsmedewerker

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be

www.wmfkoepel.be

Inhoudstafel

Colofon	2	Water	
Inhoudstafel en kalender	3	Integraal waterbeleid in West-Vlaanderen	
Redactioneel	4	in de steigers.....	17
 Dag van de Natuur			
Fotoverslag Dag van de Natuur 2013.....	5		
 Natuurstudie			
West-Vlaamse Natuurstudiedag 2014,			
Prikkelende natuur.....	10		
 Veeteelt			
Studiedag van stal tot akker : is de toekomst van de			
intensieve veeteelt plantaardig.....	12		

Kalender

JANUARI

• Dinsdag 21 januari

Overleg met ANB

Meer info : katty.de.wilde@wmfkoepel.be.

FEBRUARI

• Maandag 17 februari

WMF-overleg - Roeselare

10 West-Vlaamse aandachtsdossiers voor de verkiezingen

Meer info : secretariaat@wmfkoepel.be.

MAART

• Zaterdag 1 maart

West-Vlaamse natuurstudiedag - KULAK

Meer info zie blz. 10 van dit tijdschrift
& www.wmfkoepel.be/natuurstudiedag

• Maandag 17 maart - Roeselare

Algemene Vergadering WMF

Meer info : katty.de.wilde@wmfkoepel.be

Beste lezer,

December, de donkere maand genoemd. De dagen gaan nog juist open en toe.

Het jaar loopt stilaan ten einde en daarom wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om u allen een gelukkig eindejaar te wensen. Zonder twijfel heeft u, net zoals de WMF, vele goede voornemens en ambities voor het nieuwe jaar. Ook de West-Vlaamse Milieufederatie blijft in 2014 ambitieus, daarvan getuigt ons jaarprogramma, dat we voorgesteld hebben op de laatste algemene vergadering. We mikken in elk geval op een goede dienstverlening voor onze leden.

Wij weten meer dan wie ook dat het verenigingsleven een belangrijke rol speelt in het leven van heel wat Vlamingen. Maar heeft het middenveld nog iets te zeggen over de samenleving waarin wij leven?

Als we spreken over het middenveld dan zijn dat alle verenigingen, die groepen, meningen en belangen vertegenwoordigen. Die verenigingen vormen een brug tussen de burgers en de overheid. Op die manier werken wij mee aan de totstandkoming van het beleid. Maar er zijn signalen te merken, die de bewegingsvrijheid van onze verenigingen beknotten. Zo zijn er plannen om te snoeien in de overlegstructuren, waar onze verenigingen in zetelen. Het is een signaal dat zeker verder moet opgevolgd worden. Het middenveld moet op de voorgrond kunnen treden in het maatschappelijk debat ook met een kritische stem.

Het jaar 2014 zal voor de politieke wereld een jaar zijn van de waarheid met al die verkiezingen in het vooruitzicht. Op een volgende ledenvergadering van de WMF willen we daar dieper op ingaan. Daarvoor bent u nu al uitgenodigd om de West-Vlaamse klemtonen mee te helpen vast leggen.

Als positieve herinnering aan 2013 wil ik een speciaal dankwoord richten aan Katty en Bart onze twee medewerkers. Soms in moeilijke omstandigheden hebben ze alle opdrachten vanuit het bestuur goed afgewerkt.

Het is nu de tijd waar we uitkijken naar de feestdagen....

Het is ook de tijd om tijdens de stille avonden een boek erbij te nemen al of niet met een muziekje.

Het is ook de tijd om even terug te kijken op wat voorbij is en plannen te maken voor 2014.

Het is voornamelijk een tijd van genieten.

In deze periode van het jaar wens ik aan iedereen die met ons leefmilieu begaan is een Zalig Kerstfeest en een Gelukkig Nieuwjaar.

Vandorpe Eric
Voorzitter WMF

DAG VAN DE NATUUR 2013

FOTOOVERSLAG

De Dag van de Natuur beleefde dit jaar een jubileumeditie. Het was de 35ste keer dat Dag van de Natuur, georganiseerd werd in West-Vlaanderen. Dit werd gevierd in provinciaal domein Baliekouter. Een domein dat ook in het werkingsgebied ligt van Natuurpunt De Torenvalk. Zij begonnen met deze werkdag 35 jaar geleden in het Tieltsse met de bedoeling deze natuurarme streek te voorzien met meer kwalitatief groen. Nu vele jaren later, mag De Torenvalk fier zijn op wat ze gedaan heeft voor de natuur in deze streek. Niet in het minst door de vele plantprojecten, die ze jaarlijks voor hun rekening nemen op Dag van de Natuur. Jammergenoeg zal Dag van de Natuur 2013 waarschijnlijk ook de laatste geweest zijn, die in deze vorm door de Provincie wordt ondersteund. Maar Dag van de Natuur zal in West-Vlaanderen, net als in de andere provincies, alleszins wel blijven bestaan als een door Natuurpunt getrokken werkdag. Ondertussen wil de Provincie zich samen met de huidige partners bezinnen over een nieuwe formule. Dag van de Natuur 2013 werd nog een mistige, maar mooie editie met alle partners. Hier een fotooverslag.

35 jaar Dag van de Natuur in West-Vlaanderen werd gevierd door er weer eens goed tegen aan te gaan. Ook in provinciedomein De Baliekouter te Wakken, waar het jubileum werd gevierd in bijzijn van o.a. gedeputeerde van milieu Decorte, de directeur van Natuurpunt, Chris Steenwegen (beiden staan op de foto rechts) en Noël Lievrouw (hier links). Deze laatste is zowel de bedenker één van de voornaamste trekkers (samen met Natuurpunt De Torenvalk of course) van Dag van de Natuur. Er werden wilgen geknot en met de takken werd een wilgenhut gebouwd en er werden ook nestkasten gebouwd. En daarna werd er natuurlijk ook nog enen (of twee) gedronken op al dat harde werk.

Natuurpunt De Torenvalk had naast de activiteit waar het jubileum in de kijker werd gezet ook nog 6 andere activiteiten voor Dag van de Natuur. Hierboven rechts is men een dreef aan het aanplanten in de Maagdestraat te Wingene. Hierboven rechts : beheerwerken in 't Veld te Ardooie. Daarnaast deed men ook nog aan beheerwerken in het Kapittelbosje te Dentergem en in de Vorte Bossen te Ruiselede. Ook nog te Ruiselede plantte men samen met de gemeente en de milieuraad een mei- en sleedoornhaag aan. En in de Vagevuurbossen plantte men samen met ANB 400 struiken aan. In Roeselare gingen Natuurpunt Mandelstreke en Leefmilieu Roeselare traditiegetrouw samen aan de slag met de JNM, de Gezinsbond en de gemeente om beheerwerken te doen in De Kleiputten, met paard deze keer (zie foto hier linksonder). Ook samen met de jeugd en paard aan de slag bij Natuurpunt Westkust in de Oostvoorduinen te Koksijde. Natuurpunt Middenkust (onder) ging goedgemutst aan het werk in de Paelsteenpanne

In Oostende plantte Buitengoed cvba (hierboven links) het stadsrandbos weer een stukje verder aan. 3 ha kwam er bij. Bij Natuurpunt Damme (hierboven rechts) knotte men oude knotwilgen. Een serieus karwei. In Brugge deed de jeugd goed mee : in Zevenkerke (foto linksboven onder) deed Natuurpunt Brugge aan beheerwerken in heidegebied en in domein Beisbroeck (foto onder rechtsboven) deed men eveneens aan heidebeheer en legde men houtwallekes aan. In de Brugse en Houtlandse regio gingen ook nog een activiteiten door in de Uitkerkse Polder en in De Gulke Putten. In Koekelare deden Natuurpunt De Ruidenberg en Natuurpunt Houtland (foto onder linksboven) samen met ANB beheerwerken in 't Heideveldje. Natuurpunt Zedelgem (foto's midden onder) vierde dan weer hun 20-jarig bestaan op Dag van de Natuur. het werd daar dus een iets andere dan gebruikelijke editie : feestelijker. Natuurpunt-voorzitter Walter Roggeman was er daar ook bij. Bij Natuurpunt Waregem- Zulte (foto's helemaal onder) knotte men kleine landschapselementen.

Helemaal boven links zie je Natuurpunt Oostkamp aan het werk in de vallei van de Zuidleie. Daarnaast is Natuurpunt Anzegem bezig met beheerwerken in het Bassegembos. Ook beheerwerken bij Natuurpunt De Buizerd (foto hier boven) in natuurgebied 't Spoorwegdomein in Ingelmunster. Hieronder Dag van de Natuur bij Natuurpunt Gaverstreke.

Veel volk en actie bij de Dag van de natuur van Natuurpunt De Vlasbek (foto helemaal boven links). Daar werd er gewerkt i.s.m. de milieuraad. De gemeente zorgde dat er een verhuurselaar beschikbaar was. Bij Natuurpunt Poperinge Vleteren (helemaal boven rechts) deed men beheerwerken langs de Heidebeek te Watou. De scouts versterkten Natuurpunt Ijzervallei (hierboven) bij beheerwerken in De Blankaart. Links onder planten Natuurpunt Westland en Stichting Marguerite Yourcenar een houtkant aan op de Sulferberg te Westouter. Natuurpunt Westland deed ook nog aan beheerwerken in het nieuw aangekochte Fort St. Nicolas te Boezinge (foto hier rechts onder). Dit gebeurde in samenwerking met de Milieu-educatieve dienst van de Stad Ieper. Naast deze activiteiten gingen er nog tientallen andere activiteiten door voor dag van de natuur in West-Vlaanderen, waarvan we niet over foto's beschikken.

West-Vlaamse natuurstudiedag

zaterdag 1 maart 2014

9 u - 16.30 u (met receptie)

@ KU Leuven KULAK
Etienne Sabbelaan 53, 8500 Kortrijk

Prikkelende natuur...

Kwallen • Distels • Muggen • EHBO • Wildcamera •
Natuur sexy maken (JNM, ANB, VTM) • Multimedia

www.wmfkoepel.be/natuurstudiedag

natuurpunt

KU LEUVEN

 Agentschap voor
Natuur en Bos

WEST-VLAAMSE
MILIEU
FEDERATIE

West-Vlaamse natuurstudiedag

Zaterdag 1 maart 2014 - 9.00 u- 18.00 u

KULeuven-KULAKortrijk, Etienne Sabbelaan 53, Kortrijk

Thema : Prikkelende natuur...

PROGRAMMA

Voormiddag

09.00 Ontvangst en koffie

09.30 Welkom

Koenraad Muylaert (KULAK)

09.35 Opening van de dag

Gedeputeerde Guide Decorte

09.40 Kwallen : een netelige kwestie

Francis Kerckhof (KBOIN Natuur)

Hans De Blauwe (Strandwerkgroep)

10.10 Distels : geliefd, gevreesd, gesjareld.

Zin en onzin van distel van distelbestrijding

Kris Decler (Natuurpunt)

10.40 Wat zoemt daar? De muggen van West-Vlaanderen

Julie Demeulemeester (Instituut tropische geneeskunde)

11.10 Pauze

11.30 EHBO bij beten en steken

Herman Nachtergaele (Natuurpunt)

12.00 Nieuwe media en apps voor natuurstudie

Michel Gabriëls (Provincie W-Vl. , dienst NME)

12.30 Oproep : vrijwilligers meetnetten fauna en flora

Krien Hansen (Natuurpunt studie)

12.35 Middagpauze met broodjesmaaltijd

De voordrachten worden prikkelend aan elkaar gerijmd door rivierdichter Yves De Bosscher

Namiddag

13.45 Wildcamera : hoe gebruiken +

De beste filmpjes uit West-Vlaanderen

Kristof Goemaere (Natuurpunt Westland)

Lynn Vanheste (Prov. W-Vl. dienst NME)

14.15 Wie of wat heeft swag these days :

Jongeren prikkelen voor natuurstudie

Bram Sercu (JNM)

14.45 Natuurstudienieuws van de provincie

Olivier Dochy (Prov. W-Vl. MiNaWa)

14.55 Pauze

15.15 Zware natuurkost sexy maken :

Mensen warm krijgen voor natura 2000

Mariëlle Degeeter (The Oval Offiche)

15.45 "Wild van dieren" :

TV maken met natuur van hier

Joeri Cortens (Natuurpunt en VTM)

16.15 Afronden in stijl

Yann Feryn (natuur.koepel ZW-Vl)

16.20. Receptie

www.wmfkoepel.be/natuurstudiedag

STUDIEDAG VAN STAL TOT AKKER:

IS DE TOEKOMST VAN DE INTENSIEVE VEETEELT PLANTAARDIG ?

Op 29 november jl. organiseerden provincies Zeeland, West- en Oost-Vlaanderen samen een studiedag over intensieve akkerbouw en veeteelt. In het kader van onze campagne “Boerderijen, geen veefabrieken” trokken we erheen. We voegden ons er bij een voor ons eerder ongebruikelijk, maar interessant gezelschap van o.a. boerenorganisaties, ambtenaren van de landbouwadministraties en bedrijfsleiders van veebedrijven. Aangenaam was dan ook de verassing dat we voor dezelfde problemen naar oplossingen zoeken en dat de landbouwsector ook zelf niet onverdeeld gelukkig is met de immer voortdurende schaalvergroting en intensivering van de landbouw. We geven hier een verslag van de belangrijkste informatie en indrukken, die we verkregen op deze leerrijke studiedag.

7 miljoen varkens en meer op komst

Vlaanderen telt vandaag zo’n 7 miljoen varkens. De helft daarvan bevindt zich in Oost- en West-Vlaanderen. Daarnaast zijn er ook in het noorden van Antwerpen en Limburg aanzienlijke concentraties. Het beleid, zeker dat van de laatste jaren, laat toe dat Vlaanderen zich nog verder specialiseert in intensieve veeteelt. Een verdere groei en schaalvergroting met nog meer en grotere veestallen en bijbehorende mestverwerking, is de komende jaren dan ook te verwachten. Meer nog : deze schaalvergroting is op dit eigenste ogenblik al volop bezig.

Export naar China en andere

De Vlaamse veeteeltsector dekt vrijwel volledig de Vlaamse markt af voor vlees, en daarbovenop wordt er ook nog heel wat geëxporteerd. België is de 7^e grootste exporteur ter wereld. Zo is er o.a. export van varkensvlees naar Duitsland en export van restproducten, zoals varkenspoten, -oren en -vet naar China en Rusland. Export is belangrijk voor de handelsbalans van een land en zo zijn de vlees- en zuivelsector belangrijke sectoren voor de gangbare Belgische economie. Een regionaal

geconcentreerde intensieve veeteelt heeft in deze optiek zeker ook economische schaalvoordelen.

Groeiende veestapel, groeiende milieuproblemen

Maar een groeiende concentratie van intensieve veeteelt heeft ook belangrijke nadelen. Grotere aantallen dieren brengen namelijk ook steeds meer mest, methaan, ammoniak, verzuring,... met zich mee. Omwille van o.a. de waterkwaliteit en het klimaat legt het Europese beleid aan de landbouwsector een aantal beperkingen op qua nutriënten en emissies. Voor de landbouwers wordt het met een groeiende veestapel een steeds grotere uitdaging om aan deze regels te voldoen. Technische ingrepen, zoals geurinstallaties, mestverwerking, aanpassing van veevoeders en stallen, minder gebruik van kunstmest,... kunnen hier enigszins aan tegemoet komen, maar ook dat heeft zijn limieten. Bovendien is er kans dat Europa de derogatie (=onder bepaalde voorwaarden meer dierlijke mest toelaten) niet meer zal verlengen en de restrictieve fosfaatsnorm van 170 kg per hectare uit dierlijke mest nog verder zal beperken.

weinig draagvlak bij de burger

Aan intensieve veehouderij zijn ook veel transporten van veevoeders, mest en dieren gebonden. Dit geeft bijkomende milieuproblemen. Daarbij gaan deze transporten vaak over landelijke wegen, wat zorgt voor extra hinder en nog minder draagvlak bij de burger. Zeker bij omwonenden liggen grote veestallen en mestverwerkinginstallaties nu al heel moeilijk.

Economische leefbaarheid grootschalige veebedrijven onder druk

Maar ook de economische leefbaarheid van grootschalige veebedrijven staat momenteel onder druk. Prijzen van kunstmest en veevoeders zijn de laatste jaren fel gestegen. Grote concentraties van intensieve veeteelt zijn ook kwetsbaar voor ziektes. Momenteel kijkt men met argusogen naar de ontwikkeling van de Afrikaanse varkenspest in Rusland. In een regio als Vlaanderen, waar grote dierenaantallen opeen gepakt zijn, zou een uitbraak van deze ziekte desastreus zijn.

Bij de burens : grenzen aan de groei

Terwijl Vlaanderen zich specialiseert in de grootschalige veehouderij, doen onze Zeelandse burens vooral aan intensieve akkerbouw. Door de vele akkerbouw kampt men daar met een mesttekort en ruwe mest aanvoeren uit het nabijgelegen West-Vlaanderen is door strenge regels beperkt. Mest moet er dus vooral aangevoerd worden uit het verder gelegen Nederlandse Noord-Brabant. Net als in Vlaanderen is er daar een hoge veeconcentratie en dito mestoverschot.

Om de energie en nutriënten, die de veehouderij produceert, maximaal te benutten, lijkt een regionale despecialisatie, dus een evenwichtigere mix van veeteelt en akkerbouw, de voor de hand liggende oplossing. Maar in de praktijk zien we het tegendeel : In Zeeland worden nieuwe vestigingen van veebedrijven niet meer toegelaten. In Vlaanderen ziet het er naar uit dat de beweging van schaalvergroting in de veehouderij zich in de toekomst nog zal verder zetten.

Beleidsinstrumenten, die de schaalvergroting nu nog enigszins tegenhouden, worden namelijk afgebouwd. Zo is er het melkquota, dat zal worden losgelaten tegen 2015. In Vlaanderen verwacht men daardoor een groei van tussen de 15 en 30 % aan melkvee (studie Bart Vanderstraeten).

De “ham”vraag drong zich dus ook tijdens de studiedag op : tot hoever en hoe lang nog kan de schaalvergroting van de veeteelt in de Vlaanderen blijven duren?

Provinciebesturen Oost- en West-Vlaanderen staan voor grote uitdagingen.

Bij de Provincie Oost-Vlaanderen bezint men zich sinds kort al actief over deze vraag. Men wordt daar namelijk geconfronteerd met een duidelijke toename van milieuv vergunningaanvragen voor uitbreidingen of voor nieuwe bedrijven met zeer grote aantallen dieren. Men heeft hier dan over o.a. 7000, soms zelfs tot meer dan 10.000 varkens op 1 bedrijf.

Daarom heeft men daar een SWOT-analyse gemaakt om deze aanvragen te kunnen beoordelen en vooral ook om te kunnen bekijken welke voorwaarden men kan opleggen om het platteland leefbaar te houden. Landschapsbedrijfsplannen en wateraudits zijn dergelijke voorwaarden. Men wil ook extra inspanningen doen om de burger te informeren en om de impact van de komst van een grootschalig bedrijf voor de familiale landbouw te onderzoeken. Provincie Oost-Vlaanderen vindt het immers belangrijk om alle types landbouw te blijven ondersteunen en niet alleen de intensieve, grootschalige veeteelt. In Oost-Vlaanderen is het provinciebestuur er zich bewust van dat inplanting van dergelijke bedrijven een steeds belangrijker vraagstuk wordt. Men worstelt echter nog met de vraag om een maximum grootte op te leggen of een milieuzonering i.v.m. emissies in te voeren.

Ook Provincie West-Vlaanderen ziet deze uitdagingen, maar het opleggen van maximum groottes of milieuzoneringen is voor hen nog een brug te ver. Deze mogelijkheden werden althans op de studiedag niet vernoemd.

Nog meer mestverwerking, een rem op de groei van intensieve veeteelt ?

Omgevingsfactoren zouden dus een verdere intensivering van de veeteeltsector kunnen afremmen, maar dit zou ook kunnen gebeuren door de kostprijs van mestverwerking. Nu al is mestverwerking een dure zaak voor een veeteeltbedrijf. Wanneer de derogatie misschien binnenkort niet wordt verlengd of de fosfaatnorm verder wordt beperkt of beide, zal men tot 50% meer mest moeten laten verwerken. Het kan dan zijn dat de kostprijs van de verwerking dan niet meer opweegt tegen wat er kan verdiend worden door een verdere schaalvergroting. Afzet van ruwe mest binnen een straal van 50 km is voordeliger dan mestverwerking, maar het probleem is daar dat men niet kan exporteren naar Frankrijk en Wallonië.

Foto : www.landbouwleven.be

Digestaat als kunstmest

Op de studiedag werd dan ook meermaals gepleit om meer gebruik te kunnen maken van eigen ruwe mest en digestaat (= de natte fractie na bewerking van de mest). Landbouwers zijn, omdat ze maar een beperkt percentage nutriënten nl. 170 kg/ha uit dierlijke mest mogen afzetten, vaak verplicht om o.a. voor stikstof en kalium aan te vullen met dure kunstmest. De restproducten van mestverwerking blijven immers gecatalogiseerd als dierlijke mest en niet als kunstmest worden ingezet. Door mestverwerking wordt de stikstof uit de dierlijke mest nu door biologie omgezet in luchtstikstof. Voor kunstmest wordt deze stikstof via een energierovend proces weer uit de lucht werd gehaald. Dit botst op veel onbegrip bij de landbouwer. Meer onderzoek naar betaalbare nutriëntenrecuperatie uit mest en digestaat, die dan zouden mogen dienen als kunstmestvervangers zou hierbij kunnen helpen.

Veevoerders van bij ons

Een andere stijgende kostenpost voor veebedrijven zijn de veevoerders. De meeste dieren worden nu gevoederd met overzees ingevoerd sojaschroot. De Europese afhankelijkheid van soja-import is echter op lange termijn een bedreiging voor de

Europese veehouderij en voedselzekerheid, aldus Ruud Tijssens van de FEFAC (European Feed Manufacturers' Federation). Europa heeft momenteel de strengste normen op vlak van GMO (= genetisch gemanipuleerde organismen), voedselveiligheid en duurzaamheid, wat de prijzen voor de Europese veehouder opdrijft. Anderzijds wordt de wereldmarkt ondertussen verder geliberaliseerd en zijn landen als China en India hun toekomstige grondstoffenbronnen, waaronder eiwitten en fosfaten, aan het veilig stellen. In Europa moeten we dus goed nadenken hoe we de import van eiwitgewassen kunnen verminderen. Over Europese soja wordt nog weinig over gesproken, maar toch is er beweging op dit vlak. Er wordt nu al 1 miljoen ton soja geproduceerd in Europa : dit is voornamelijk Oostenrijkse Donau-soja. Dat dit meer wordt is ook belangrijk, als Europa GMO-vrij willen blijven. Brazilië, waar de meeste van onze veevoerders nu vandaan komen, zijn aan het omschakelen naar GMO-soja. Met de Brussels Soy declaration, hebben nu bedrijven zoals o.a. Colruyt, Lidl, Aveve zich nu al verbonden geen vlees te verkopen, waarvan de dieren met GMO-soja zijn gevoederd.

Van plantaardig naar dierlijk en weer omgekeerd : eiwittransitie

In een workshop in de namiddag werd er dieper ingegaan op wat men noemt de eiwittransitie : klimaatverandering en een groeiende wereldbevolking dwingen om na te denken over hoe de beschikbare eiwitten zo efficiënt mogelijk te gebruiken. De veeteelt wendt eiwitten inefficiënt aan : 100% eiwitten in de vorm van plantaardige veevoerders leveren slechts 20% vleeseiwit. Deze eiwitten zouden ook rechtstreeks als plantaardige voeding kunnen gebruikt worden. Evolueren naar een meer plantaardig voedingspatroon is een noodzaak. Europa heeft op dit ogenblik nog geen eiwitbeleid. Hier moet dringend werk van gemaakt worden. Om een beeld te geven : In 1961 werden er in Vlaanderen nog 4,7% eiwitgewassen, o.a. peulvruchten, lupine,... gekweekt. Nu kweekt men nog slechts 1,5% eiwitgewassen. 15 miljoen ha plantaardig eiwit moet daarom worden geïmporteerd, het meeste voor veevoerders. Er is dus een conversie gebeurd van plantaardig naar dierlijk eiwit.

Eiwitten kweken voor hoogwaardige vleesvervangers

Hogent en Ugent voeren onderzoek naar interessante eiwitteelten bij ons. Bijvoorbeeld lupine en peulvruchten. Deze vlinderbloemigen hebben als bijkomend voordeel dat ze geen meststof nodig hebben. Een andere piste is om eiwitten, die in granen zitten door aangepaste teelten te verhogen. De rendementen per ha moeten nog hoger om economisch interessant te zijn. Maar het

is nu al duidelijk dat de veeteelt hier nooit volledig onafhankelijk van geïmporteerde veevoeders zal kunnen zijn. Wat echter wel kan, is dat er wordt ingezet op het implementeren van meer plantaardige voedselpatronen en de teelt van regionale eiwitten aangewend wordt voor hoogwaardige vleesvervangers, dus voor menselijke consumptie. En dit brengt voor de boer ook meer op dan veevoeders. Tot onze verbazing stonden de aanwezige veehouders daar wel positief tegenover. Zolang men maar een eerlijke prijs en waardering voor hun product en werk krijgt, staan ze voor veel open. VLIZ-middelen voor diegenen, die de omschakeling willen maken, zouden een belangrijke steun kunnen zijn voor het vorm geven aan een dergelijke eiwittransitie.

Melk zonder koe

De Nederlander Jan De Wilt werkt via het Innovatienetwerk aan systeeminnovaties voor de veeteelt en bracht een aantal ideeën aan die de problemen, waar de sector nu mee kampt, zouden kunnen vooruit helpen. Het energieverbruik van het dier is nu een belangrijke reden waarom men in de intensieve veeteelt liever niet meer ruimte aan een varken willen geven. Bovendien geeft het dier bij meer beweging ook meer emissies af, wat nog meer extra kosten geeft. Warmte en CO₂ recupereren in een glastuinbouwbedrijf naast de varkensstal zou dus een mogelijkheid zijn. Energie kan ook geproduceerd worden door vergisting, maar financieel is dit verlieslatend zonder ondersteuning door bv. groene stroomcertificaten. Algen of eendekroos kweken met de nutriënten uit de varkensstal en deze dan inzetten voor o.a. veevoeder kan bijdragen aan het maken van gesloten kringlopen. In Apeldoorn is er al zo'n voorbeeldbedrijf. Een andere mogelijkheid is om de koe meer waarde te doen halen uit gras, door enkel de droge stof te geven. Men zou ook melk kunnen maken rechtstreeks uit gras, dus zonder de tussenkomst van koeien. Hij had het ook nog over akkervarkens, een concept dat men aan het uittesten is in Nederland. De varkens mogen daar van augustus tot november buiten scharrelen om de oogstresten van de akkers op te eten.

ABS en Boerderijen, geen Veefabrieken, 2 handen op 1 buik?

Marktafzet en eventuele omschakeling van intensieve veeteeltbedrijven naar een andere bedrijfsvoering met meer toegevoegde waarde was het thema van een andere workshop. Daar gaf Hendrik Vandamme, voorzitter van het ABS (Algemeen Boerensyndicaat) een presentatie, die heel goed aansloot op de visie van boerderijen, geen veefabrieken. Er werd een vergelijking gemaakt tussen de korte keten & dus kleinschaligere veeteelt en de intensieve veeteelt. Kort samengevat : in de korte keten is de toegevoegde waarde van zowel het product als het werk groter dan in de intensieve branche. Unieke producten geven de boer een beter inkomen en hij krijgt er ook meer waardering voor. Het inkomen van de boer wordt bepaald door de winstmargeverdeling, deze komt in de intensieve veeteelt vooral bij de retailers terecht. Bovendien is er voor de korte keten draagvlak bij de burger, terwijl dat voor de intensieve veeteelt hoe langer hoe minder het geval is. Ook de verdere liberalisering van de markt baart zorgen. De vraag werd ook daar gesteld of verder investeren in massaproductie wel een goeie keuze is.

Van kwantiteit naar kwaliteit is de toekomst!

Inagro gaf aanvullend nog een aantal mogelijkheden en voorbeelden voor alternatieve bedrijfsvoering. Rasdifferentiatie en alternatieve voeders zijn bijvoorbeeld een mogelijkheid. Bijvoorbeeld Duroc d'olives is een roodharige varkenssoort, die gevoed wordt met granen en olijven en een speciale smaak heeft en vetarmer is. Met de groeiende aandacht voor dierenwelzijn, is er voor scharrelvarkens bijvoorbeeld zeker ook een markt. In Limburg verzamelt de website www.hartenboer.be duurzaam geproduceerde hoeveproducten. In West-Vlaanderen is er nu ook sinds kort de website www.100procentwest-vlaams.be. Daarop vind je al enkele West-Vlaamse hoeveslagerijen, zoals t' Lindebos en 't Legergoed. Bij deze kleinschalige veeteeltbedrijven lopen de dieren zoveel mogelijk buiten en eten ze ook voer, gekweekt op de eigen boerderij. In feite zijn er in onze varkenprovincie nog maar verbazingwekkend weinig van dergelijke bedrijfjes. Een gat in de markt, te prefereren boven een nog verdere groei en intensivering van de veeteelt. In combinatie met het telen van plantaardige eiwitten voor hoogwaardige vleesvervangers is dit ons inziens, naast de voordelen voor klimaat, milieu, landschap, natuur en dierenwelzijn, ook een mooie kans voor de Vlaamse landbouwer voor een herwaardering van zijn beroep en product.

Tekst : Katty De Wilde

STUDIEDAG VAN STAL TOT AKKER:

IS DE TOEKOMST VAN DE INTENSIEVE VEETEELT PLANTAARDIG ?

De reactie van burgemeester Lippens op het rampenplan voor de Sinterklaasstorm was sprekend: 'de overheid moet niet aan paniekzaaiërij doen'. De inwoners van de Saswijk in Bredene waren ook niet overtuigd van de mogelijke risico's, hoewel deze wijk op dat vlak waarschijnlijk niet van een uitzonderlijk gehalte klimaatkenners beschikt. De intuïtie van de Vlaming geeft aan dat er geen overdreven problemen op ons wachten, immers de mens temt de natuur. Het klimaatpanel (IPCC) van de Verenigde Naties geeft echter wat minder vertrouwen. Wij nemen alvast het zekere voor het onzekere en gingen op zoek naar de perceptie van het waterbeleid op West-Vlaams grondgebied. Samen met onze leden en de gewestelijke koepels, stelden we de waternota op met een aantal focuspunten voor integraal waterbeleid in onze provincie. Met de conclusies onder de arm klopten we aan bij verschillende beleidsmakers om aan te dringen op een lange termijn visie op integraal waterbeleid, waarbij de economie de ecologische draagkracht van haar omgeving niet overschrijdt en de maatregelen die in het kader van het integraal waterbeleid genomen worden, de klimaattoets van de toekomst overleven. Een samenvatting van de gesprekken tot nu toe.

Integraal Waterlopenbeleid in de provincie

De provincie zal in de toekomst een nog grotere rol krijgen in het beheersen van de wateroverlast, dan totnogtoe het geval was. Door het verwerven van de gemeentelijke onbevaarbare waterlopen heeft ze de kans om heel wat stroomgebieden van bron tot monding te beheren en kan ze het principe van vasthouden-bergen-afvoeren in realiteit brengen. Gezien de onvoorspelbaarheid van de klimaatverandering, moeten we ons ook in die zin aanpassen. Maatregelen

moeten dan ook robuust en flexibel zijn. Robuust: bij elk mogelijk scenario moeten de genomen maatregelen tot een gewenst effect leiden. Flexibel: bij te sturen naar de gewijzigde inzichten over het nodige waterbeheer. En uiteraard is de West-Vlaamse Milieufederatie overtuigd van de kracht van de natuur in beide.

Meerjarenprogramma 2014-2019

In haar voorstel meerjarenprogramma 2014-2019 start de dienst Waterlopen met de nu al tastbare gevolgen van de klimaatverandering. De belangrijkste

maatregelen die hierbij worden vermeld zijn een goed onderhoud (maai- en reitwerken, ruiming en oeverherstelling), debietbegrenzende maatregelen (en het water ophouden in het bovenstroomse gebied), het terug openleggen van ingebuisde waterlopen (in open landschap) en een proefproject met stuwtdjes in grachten die bovenstrooms gelegen zijn. Daar waar deze relatief kleine en snel te realiseren maatregelen niet voldoende zijn, zal worden gezocht naar een oplossing in het aanleggen van een gecontroleerd overstromingsgebied (de bufferbekkens). Deze laatste komen, gezien hun omvang en kost, meer in de media.

Foto : proefproject met stuwtdjes

Vragen over het waterlopenbeleid

Er is echter meer waterbeleid in de provincie, dan het beleid dat je kan afleiden uit het meerjarenprogramma. Hier gaat het dan over de visie en uitvoering van de werken, de principes achter de werken, de handhaving van de waterkwaliteit, de afstemming met andere beleidsdomeinen en de interactie met de gebruikers van de stroomgebieden, of van het water. De WMF ging aan, de hand van de waternota in dialoog met het beleid (gedeputeerde en administratie) en stootte op misverstanden, gemeenschappelijke of soms ook wel afwijkende belangen en uitdagingen voor de toekomst. Voor een aantal andere aspecten van het beleid, ruimer dan het strikte waterlopenbeleid, kan je verder in het artikel terecht. Hieronder een weergave van de gesprekken met administratie waterlopen en het beleid.

Perceptie en realiteit

De budgetten voor grote investeringsprojecten als de **gecontroleerde overstromingsgebieden** (GOG) zijn van aanzienlijke aard en worden dan ook gemakkelijker opgenomen in de media. Dit creëert de indruk dat de provincie niets anders doet dan 'bufferbekkens' aanleggen, wat niet strookt met de realiteit. Zoals ook eerder aangegeven zijn er heel wat initiatieven die in stilte worden genomen, zoals het wegwerken van de vismigratieknelpunten, de eerder aangegeven stuwtdjes, knippen in de waterloop, enzovoort.

Het beeld dat bestaat over het **betonneren van de waterlopen** zou volgens de provincie op vandaag

tot het verleden moeten behoren. De provincie heeft hiervoor nu een gedifferentieerd beleid: daar waar de beek in open landschap stroomt en geen harde infrastructuur aantast (wegen, bebouwing, bruggen,...), wordt gekozen van natuurtechnische milieumaatregelen (NTM). Zo wordt een ingezakte oever vastgezet met het plaatsen van een plank onderaan de talud, of worden rotsblokken in de oever aangebracht, om verdere verzakkingen te vermijden. Een natuurlijk meanderingsproces geeft immers juridische problemen als het gaat over de eigendomsstructuur. Een aangelande kan de provincie juridisch dwingen om de beek op normaal profiel terug te brengen. De riettegels (betontegels met ronde gaatjes) worden enkel bij de aangegeven harde infrastructuur gebruikt en aangebracht onder het waterniveau. Een voorbeeld hiervan is het Sint-Trudoledeken ter hoogte van Assebroek. Omwille van de frequente overtredingen van de bouwvrije zone (5m), is het voor de diensten moeilijk om de waterloop te onderhouden, hoewel ze een afvoerende functie heeft. Er werd hier dan ook gekozen voor een doorgroeitegel op de bodem van de beek en rotsblokken ter versteviging van de oever. Dat brengt ons tot de handhaving aan de waterlopen.

Voor milieudelicten ligt de **handhaving** bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Zij hebben de juiste 'wapens' in handen. Hier is zeker nog ruimte voor een intensievere samenwerking tussen de gemeentelijke milieuaanbtenaren, de provincie en de VMM in het verdiepen van het nabijheidsbeleid op het vlak van vervuiling. De provincie wil wel haar cel handhaving provinciale domeinen en Groene Assen betrekken bij de handhaving van het hele patrimonium, dus ook voor de waterlopen, maar dan voornamelijk wat betreft ruimtelijke inbreuken als inbuizen, dichtgroeien, 5 meterzone,... Hoewel de provincie vanuit een intergemeentelijke samenwerkingsvorm kan gevraagd worden om de taak van handhaving naar provinciaal niveau te delegeren, ziet ze hier niet veel heil in.

De **gecontroleerde overstromingsgebieden** (GOG of in de volksmond 'bufferbekkens') zijn al even een symbooldossier. Voorstanders wijzen op de snelle afhandeling van de vergunningsvraag voor deze buffers in landbouwgebied, op de multi-inzetbaarheid van het water (dus ook voor de landbouw), op de buffercapaciteit die in één maatregel kan toegevoegd worden, op de stapstenen die voor de natte natuur worden aangelegd... Tegenstanders zien het als end-of-pipe-maatregel, dus in uiterste noodzaak, het ecologisch nut wordt in vraag gesteld, een gratis waterdienst voor de landbouw in strijd met de kaderrichtlijn, een excuus om van handhaving geen prioriteit te maken, ... De discussie over de inrichting van de GOG's lijkt vandaag vooral nog in de marge te spelen, vermits er toch

wat aan het veranderen is. Daarenboven is het economisch nut voor de landbouw ook niet zo groot (binnen een straal van 10km, of in extreem droge situaties) en ziet het provinciebestuur ook stilaan de beperkingen van deze ad-hoc oplossing.

Daarenboven worden de meeste GOG's steeds beter geïntegreerd in de ecologische omgeving en kan in de toekomst ook gedacht worden aan het betrekken van de natuursector bij de planning van de GOG's. Een afgestemd onderhoud van de plasdrasgebieden in samenwerking met het extensief houden van grazers, of een natuurlijke inrichting kunnen wel, zoals eerder aangehaald. Waar volgens de provincie niet kan op ingegaan worden, is de expliciete nabestemming natuur, tenzij de 'bufferbekkens' niet in herbevestigd agrarisch gebied liggen.

Zoals eerder aangegeven, mag het aanleggen van een dergelijk GOG niet leiden tot een roes van beleidsberusting, immers, het handhaven en herstellen van de valleigebieden en het vermijden van ingrepen die ingaan tegen de natuurlijke waterhuishouding moeten strikt opgevolgd worden. Nu de niet-grondgebonden veeteelt oprukt, zijn weiden van steeds minder belang voor de landbouw. Ophogingen van valleigronen moeten dan ook strikt gehandhaafd worden, zeker als het gaat over opvolgrond dat komt uit het graven van een GOG (of 'bufferbekkens'). De provincie volgt ons hier in en ziet wel graten in het verplicht aangeven van de locatie (met hoeveelheid) van de grondafzet. Dit wordt in principe ook door de Grondenbank gedaan, maar hier zijn substantiële afwijkingen best wel mogelijk (zoals aangegeven in onze bevraging in 2011-2012). De WMF kan in bepaalde gevallen het installeren van een GOG wel begrijpen, maar... dit zou dan nog meer in combinatie moeten zijn met het herstellen, beschermen en ruimtelijk bestendigen van de waterbergende functies van de valleigebieden, in combinatie met een multifunctioneel landschap. Deze maatregelen zijn duurder en vergen inderdaad meer tijd, maar zullen op lange termijn leiden tot een duurzame aanpak. Wordt alleszins vervolgd...

Als het over de **instandhouding en versterking van de biodiversiteit van de oevers** gaat –de waterlopen worden immers beschouwd als natuurverbindingen gebieden–, streeft de provincie een gediversifieerd beleid na. Voor een 80% van de beken wil ze het toegroeien van de beken vermijden door eens per jaar reitwerken uit te voeren. Uitzonderlijk wordt de beek ook in de zomer vrijgemaakt, daar waar risico van wateroverlast in woonkernen dreigt te ontstaan door het toegroeien van de beek, of, in het voorbeeld van De Moeren, de continue neiging naar vermoerassing heerst. Naast de reitwerken, worden er ook maaiwerken uitgevoerd. Vermits de provincie beheerder wordt van de aangegeven extra waterlopen, kan deze dan ook een meer gedifferentieerde beleidsvisie opstellen voor het onderhoud van de oeverbegroeiing. De provincie is reeds bereid om samen met aangelanden naar een verbetering van de kwaliteit van de oeverbegroeiing na te streven. Specifieke aanplantingen worden niet gedaan, maar wel het instandhouden van een goede biodiversiteit van de talud. De bestrijding van reuzenbalsemien –die in het groeiseizoen de andere vegetatie verstikt en in de winter een onbeschermd oever achterlaat– kadert daar perfect in, samen met de bestrijding van reuzenberenklauw. Voor het laatste is de provincie, samen met de betrokken partners (dus ook de natuurbeweging) een bestrijdingsplan aan het uitwerken.

Samen met de milieu- en natuurverenigingen, is ook de dienst waterlopen **geen voorstander van een verhoging van de druk door watergebonden recreatie** op de 'onbevaarbare' waterlopen. Men tolereert de doorvaart, maar niet het installeren van aanlegsteigers. Gezien de evoluties en de druk vanuit de toeristische sector om deze open te stellen, lijkt het ons aangewezen om hierover in gesprek te blijven met de provinciale overheid.

Provinciale integraal waterbeleid en de regisseursrol

De zoektocht die de WMF ondernomen heeft naar informatie over de stand van zaken, de verantwoordelijkheden en de toekomst van het integraal waterbeleid (niet enkel waterlopenbeleid, wel volgens de definitie zoals de kaderrichtlijn ze geeft), stootte op heel wat moeilijkheden. Niet alleen zijn er verschillende beleidsniveaus actief binnen het waterbeleid, maar wordt er binnen die beleidsniveaus ook door verschillende diensten gewerkt, via verschillende projecten. Het Vlaamse integraal waterbeleid vertrekt immers vanuit een subsidiariteitsgedachte, waarbij elke waterlopenbeheerder er een eigen visie op na houdt. Je kan dan ook bezwaarlijk spreken van een 'integraal' integraal waterbeleid ...

De WMF ijvert daarom voor een **gecoördineerde ontsluiting van de informatie**, waarbij vertrokken wordt vanuit het standpunt van de ‘gebruiker’ (bewoners, landbouw, natuurbeheerders,...) en niet vanuit het standpunt van de beheerder. De provincie kan hier een regisseursrol opnemen door het samenbrengen van de informatie en een actieve betrokkenheid en mede-eigenaarschap bij de ‘gebruiker’ te stimuleren. Momenteel is men binnen het provinciebestuur aan het bekijken welke rol ze net kan opnemen en op welke manier dit zal gebeuren.

Watervoorziening voor de economie

In 2012 lanceerde de POM een studie over de evolutie van het waterverbruik in West-Vlaanderen van 2005 tot 2011 (www.pomwvl.be). Op basis van deze cijfers kan je merken dat het totale waterverbruik lichtjes is gedaald (2,2%). Deze daling is vooral toe te schrijven aan het verminderde gebruik van grondwater en oppervlaktewater. Het gebruik van regenwater en alternatieve bronnen nam, samen met het gebruik van leidingwater, in totaliteit toe (het verbruik van leidingwater per bedrijf daalde 1,7%).

Het grondwatergebruik daalde het sterkst in de textielsector en de voedingssector. Van beide is de voedingssector de beste leerling, immers hier daalde het gebruik van grondwater met 40% en het gebruik van oppervlaktewater met 70%. Opmerkelijk is dat bij de voedingssector, in tegenstelling met de textielsector (daling aantal vestigingen met 21% en daling waterverbruik met 45%), de productie ook stabiel bleef en de winsten voornamelijk uit waterbesparende maatregelen komen. Per bedrijf een gemiddelde besparing op het waterverbruik van 35%, niet mis...

Omdat het ons te ver zou brengen de volledige analyse te brengen van het economisch waterverbruik in onze provincie, beperken we ons tot de twee toppers. De voedingssector, die van plaats 1 naar plaats twee verhuisde en de nummer 1 op vlak van waterverbruik, de landbouw.

Het totale waterverbruik door de landbouw is tussen 2005 en 2011 gestegen met meer dan 20%. Uiteraard spelen in de landbouw naast heel wat andere factoren, ook de weersomstandigheden een grote rol (in het voordeel of nadeel). Dat de stijgende trend in gebruik –tussen 2005 en 2009 – keert naar een dalende, moet echter wel gemeld worden. Echter, deze evolutie in watergebruik doet ons wel vragen stellen over de inbedding van de landbouw in een al fragiel watersysteem als dat van West-Vlaanderen. Beperkingen aan de vraagzijde zijn volgens Lansink ([Ladder van Lansink](#)) nog steeds de meest na te streven doelen, alvorens het zoeken naar alternatieven bronnen. Het aandeel dat de landbouw uit

de grondwatertafels haalt, blijft, met 76% in 2011, toch aan de hoge kant. Het terugdringen van watergebruik in de landbouw blijft dan ook dé grote uitdaging voor het landbouwbeleid binnen de provincie.

In overleg met de landbouwsector

Op 11 december 2013 organiseerde Inagro een debat over waterbeleid en watervoorziening in relatie met de landbouw. Dat het water nog steeds redelijk diep is, hoewel goede voorbeelden van samenwerking steeds meer opduiken overal te lande, bleek uit de animositeit van het debat. Een aantal kernelementen hiervan, willen we je zeker niet onthouden.

Als milieu- en natuurbeweging staat de WMF voor een **agro-ecologische benadering** van de landbouw: het verbinden van de ecologie, economie, streekelijke aspecten en de maatschappij om de landbouwproductie, een gezonde leefomgeving en een leefbare landbouw aan elkaar te koppelen. Door de intensivering van de landbouw (zie ook ‘Boerderijen, geen veefabrieken’) wordt deze naar onze mening te eenzijdig economisch bekeken. Het gebruik van water en de inbedding hiervan in het ecosysteem is daarvan een aspect.

Dat binnen de sector, bijvoorbeeld Inagro, hier al heel wat gebeurd is, daar willen we geen twijfel over zaaien. Het moet echter nog verder gaan, zeker in afweging tot de intensiveringsbeweging en concentratiegolf (veeteelt) die er momenteel aan de gang is. Grenzen aan de groei dus.

Waterverbruik

Samen met de landbouw, ijveren we voor een transparante regelgeving. Terecht geeft de landbouw aan dat ze het eelt op hun handen aan het verliezen zijn omwille van te veel administratie. Vergunningen kunnen, mits ze mee streven naar het behalen van de Europese kaderrichtlijn water, inderdaad voor langere termijn verleend worden. Het aantal uitzonderingen kan ook naar beneden. Als het echter aankomt op het verlagen van de tarieven op het gebruik van water, dan moeten we op de rem gaan staan. Niet alleen omdat we ervan willen uitgaan dat de regelgeving voor alle economische sectoren moet tellen (bijvoorbeeld ‘vervuiler betaalt’-principe), maar ook omdat het verlagen van de meeste heffingen en tarieven voor de landbouw niet aanzet tot het innoveren/klimaatbestendig maken van het watergebruik. Steun aan de landbouw (VLIF) moet dan volgens ons ook in eerste ingezet worden op waterbesparing, alvorens andere bronnen te gaan aanboren.

Blauw-groene diensten

Ook de WMF is ervan overtuigd dat de blauwe en groene diensten door de landbouw, meer beleidsvisie verdient. Een voorbeeld hiervan zou het aanleggen van kleine, individuele waterbekkens kunnen zijn,

verdient. Een voorbeeld hiervan zou het aanleggen van kleine, individuele waterbekkens kunnen zijn, geïntegreerd in de waterhuishouding en binnen het ecologisch systeem. Andere economische sectoren hebben hier, zonder subsidies, reeds de weg gevonden naar een ecologische inrichting, in samenwerking met Natuurpunt. Ook de landbouw is vragende partij, maar vreest voor een 'overreglementering' van deze bekkens, eens er een ecologische inrichting is gebeurd. Ook de WMF kan het pad van de waterbekkentjes volgen, onder bepaalde voorwaarden (contact grondwater, structuur en verbinding met andere natte natuur, plaats van aanleg –bijvoorbeeld niet om een grasland om te zetten in economisch productievriendelijke elementen-).

Een degelijk Vlaams beleid ter ondersteuning van de blauw-groene diensten, waar alle sectoren gebruik van kunnen maken en die de hele maatschappij op lange termijn baten levert, daar kunnen we zeker achter staan.

Erosiebestrijding

Een combattieve term, die volgens ons vooral symptoombestrijding is. Inagro heeft het afgelopen jaar echter wel al een hele stap vooruit gezet in het terug opnemen van de erosiebestrijdingsplannen. Met het aanstellen van een erosiebestrijdingscoördinator, kan er eindelijk werk gemaakt worden van het uitvoeren van de letter in de dijken van papier, ook 'erosiebestrijdingsplannen' geheten. Het kan en moet echter nog een stap verder: erosiepreventie op alle erosiegevoelige percelen dient de aandacht te krijgen. En het is vreemd dat dit nog niet gebeurt, immers, het wegspoelen van vruchtbare grond impliceert ook het wegvloeien van inkomsten uit de akkers. Een zuiver economisch principe enerzijds, waar de landbouw graag mee schermt als het gaat over spaarzaam waterverbruik. Anderzijds ook een principe van de 'vervuiler betaalt', waarbij de maatschappelijke kost hier, bij uitzondering, niet wordt doorgerekend aan de vervuiler.

Waterplannen

Momenteel wordt het opstellen van een waterplan per bedrijf bekeken. Er bestaat nu een piste waarbij het voorstel zou komen om waterplannen per bedrijfscluster te bekijken. Dat zou alleszins al een verbetering zijn. Daarnaast zou ook de provincie aan een algemeen waterplan moeten werken. Hier zou moeten vertrokken worden van de beschikbaarheid van water voor de economie en zou restwater bijvoorbeeld, nog meer aan andere waterverbruikers kunnen verbonden worden.

VLIF-steun om ander water te zoeken

Vanuit de landbouw komen er voorstellen om VLIF-steun in te zetten voor het ondernemen van proefboringen voor ondiep grondwater en diepdrainage. Uiteraard is WMF niet tegen investeringen

maar we zouden graag dan de definitie van 'duurzaam' in dialoog kunnen bepalen. Het is voor ons in eerste instantie de beschikbaarheid van water, niet de manier van oppompen, die als uitgangspunt moet genomen worden.

ASR of Aquifer Storage and Recovery

Het opslaan van regenwater in de diepe, gespannen grondlagen, om dan later, in droge tijden, in te zetten als irrigatiewater, of andere, is een methode die al op verschillende plaatsen toegepast wordt. WMF stelt zich toch wel vragen bij deze methode. Ze gaat ervan uit dat ook de ondergrond zonder meer inzetbaar is, als werkmiddel van de economie, maar vergeet daarbij dat ook hier de schade onherstelbaar kan zijn. Een rapport van de Technische Commissie Bodem in Nederland geeft hierover, in een advies aan de Nederlandse overheid een duidelijke visie: eerst en uitputtend inzetten op waterbesparing en andere bronnen, alvorens de risico's van de diepinfiltratie te gaan uitdagen. (<http://www.tcbodem.nl>).

Algemeen

De verschillende steunmaatregelen voor de landbouw moeten ingezet worden, effectief voor de reden, waarvoor ze werden in het leven geroepen. Als het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van Europa vergroeningsmaatregelen oplegt, moet de geest van deze maatregel ook effectief ecologisch zijn. Dit geldt ook voor het VLIF en de spanning tussen effectieve verduurzaming of een steun voor intensivering en schaalvergroting. Dit geldt ook voor projecten met een aangegeven 'ecologische meerwaarde', waarbij de effectieve meerwaarde voor de ecologie wel eens uit het oog wordt verloren.

Afsluitend

Het zou ons te ver brengen om alle stellingnames die wij, vanuit de WMF, genomen hebben aan de hand van de waternota, hier te belichten. Er zijn nog de voorstellen binnen de provinciale Minaraad, in het overleg met ANB, de gedeputeerde milieu,... En hierbij stopt het niet. Deze nota is een instrument geworden, waarbij de WMF een basis heeft om een snel antwoord te bieden op vragen tot stellingname. Het is een nota die steeds aangroeit en soms ook wel deeltjes verliest, daar waar nieuwe of andere inzichten ons pad kruisen. Het blijft een nota die wacht om verder geïnspireerd en uitgedragen te worden door iedereen die van het waterbeleid een langetermijnbeleid wil maken. Aan jou om mee aan de toekomst te werken.

tekst : Bart Vanwildemeersch